

Beretning ved Årsmødet for Dansk Svineproduktion Tirsdag den 30. oktober 2007 ved formand for Dansk Svineproduktion, Gårdejer Lindhart Nielsen.

Indledning

Vi svineproducenter har et spændende liv. - Ikke alle i det danske samfund ved det.

Men vi, der lever af udfordringerne hver eneste dag; vi ved det:

- Vi skal være dygtige købmænd i et globaliseret og ustabil marked!
- Vi skal være lidt bedre landmænd end vores kollegaer og konkurrenter i andre lande!
  - - det gælder både effektivitet, dyrevelfærd og miljø!
- Vi skal leve op til alverdens paragraffer i et totalt gennemreguleret erhverv!
- Vi skal skaffe dygtige medarbejdere!
- Vi skal være en positiv brik i lokalsamfundet!

Vi skal, og vi skal, og ...!

Men vi vil også!

For livet er dejligt besværligt, og først og fremmest skal vi huske at glæde os over at være en del af et fantastisk spændende, stærkt og dynamisk erhverv. For det er vi jo!

Vi skal bevare gejsten og optimismen ellers giver det jo ingen mening at bøvl med:

- ustabil økonomi og foderhandler,
- effektivitetsjagt
- udvidelser og miljøgodkendelser,
- dyrevelfærd og kontrol
- og alt det andet Orla Grøn Pedersen og jeg vil komme ind på i vore beretninger.

Jeg vil starte med økonomien og foderpriserne, som lige nu overskygger alt andet.

Økonomi og foderpriser

Året 2007 vil blive husket mange år frem på grund af de helt ekstreme prisstigninger på korn.

Den 1. oktober var prisen på 100 kg hvede ca. 200 kr., hvis man overhovedet kunne skaffe det.

At korn skulle nå op i de højder, havde de færreste vel drømt om.

For nogen en sød drøm og for andre et mareridt. Godt for de svineproducenter, der har jord og eget korn, men en barsk tid for de, der er afhængige af indkøbt foder.

Det minder os om, at intet er forudsigeligt. Claudi Lassens prognoser er nok det mest seriøse bud på den korte bane. På lidt længere sigt må der ske afvikling og strukturudvikling over hele Europa.

For enten skal noteringen op på et helt andet niveau end det annoncerede, eller også skal foderpriserne meget snart til at falde betydeligt.

Produktionsomkostningerne er 9,50 kr. pr. kg kød med en normal foderpris på 1,26 kr. Hæver vi foderprisen til 2 kr., er vi oppe på 12,39 i gennemsnit.

Så en del skal betydeligt højere op for at finde '0-punktet'.

Mange svineproducenter og långivere skeler til kassekrediten i disse tider. Holder den, eller holder den ikke?

For vi har tale om en likviditetskrise, der er dybt alvorlig. Og heldigvis er der mange, der ikke er så hårdt ramt. De fleste producenter vil være selvforsynende med korn ind i det nye år. Det afbøder en del af tabet. En del har handlet til 130 -140 kr.pr 100 kg , og vi har set tegn på fald i foderprisen.

Vi har spurgt kreditgiverne, og de har en god portion is i maven.

De vurderer på lang sigt 10, 20, 30 år, og de har tiltro til de danske svineproducenters konkurrenceevne. Evnerne i stalden er stadig det afgørende, men ved vurderingen af nye projekter vil landmandens økonomiske følsomhed og hans forretningsevner spille en stadig større rolle.

Risikostyring og risikoprofiler bliver stadig vigtigere.

Prognose 2007 og 2008 - Røde tal hos soholderne

Fastsættelse af foderprisen i [Den beregnede Smågrisenotering](#) volder store problemer og sker måned for måned efter bedste skøn.

Kornprisen forventes at holde det nuværende niveau året ud. I 2008 forventes et lille fald på 5 øre.

Men hvem ved?

Alligevel har vi forsøgt at skyde os ind på dette års resultat. Endnu mere vovet har vi givet et bud på økonomien næste år.

Vi har set på bedrifter med en selvforsyningsgrad af korn på 40 pct. og gennemsnitlig 250 dyreenheder.

I år får soholderne et driftsunderskud på minus 740.000 kr. Næsten ligeså stort som driftsoverskuddet var i 2006. I 2008 forventes et positivt, men ikke prangende resultat i soholdet på ca 250.000 kr.

Knap så katastrofalt ser det ud for slagtesvineproducenterne, der dog får resultatet mere end halveret i år til 175.000 kr. Også i 2008 forventes slagtesvineproducenter økonomisk at klare sig bedre end soholderne med ca 305.000 kr., men vi har jo stadig til gode at se, hvordan smågrisepriserne vil udvikle sig.

At udsvinget i soholdet er størst er ikke nyt. Aktiviteten er større pr dyreenhed, og svineproduktionen vægter tungere end marken.

Smågrisepriserne er under pres og puljepriserne er ekstraordinært lave.

Jeg frygter, at den aktuelle situation frister mange til sig aftalerne op og også at mange vil forlade branchen frem for at blive ved med at tabe penge.

Har man planlagt afvikling eller salg inden for en overskuelig fremtid, er det måske heller ikke et dårligt tidspunkt med de høje jordpriser.

Vores kollegaer – kvægfolkene – har fået optimismen tilbage og har meldt sig ind i kampen om jorden – eller Jordkrigen - for nu at bruge et populært udtryk.

Hvis man derimod havde forestillet sig et liv som svineproducent – også i fremtiden, skal man tænke sig godt om. Har man først stoppet produktionen, opsagt smågriseaftalen mv., er det meget svært at komme tilbage på banen, når forholdene igen er blevet gunstige.

Og vi får gode tider igen!

De tårnhøje foderpriser er ikke kommet for at blive!

1. De kraftigt stigende foderpriser er et internationalt, men ikke vedvarende fænomen. Det er hovedsagligt forårsaget af meget små kornlagre. De er opstået på grund af en jævnt stigende efterspørgsel, hvor kornproduktion knap nok er fulgt med på grund af lave priser. Der har været tørke og dårlig høst - primært i Australien - samt en stigende satsning på afgrøder til produktion af biobrændstof.
2. Med mindre oliepriserne går helt amok, er biodiesel og bioethanol kun profitabelt ved 120-130 kr pr tønde. Samtidig har Danisco nu markedsført det første kommercielle enzym til produktion af andengenerations bioethanol. Og dermed kan fokus på korn som energikilde let blive nedtonet.
3. Der kommer ny høst med ændret afgrødevalg. Det er klart, at priser, der ligger langt over produktionsomkostningerne, får hurtigt kornarealet til at stige og prisen til at falde. Prognosemagerne peger på stabilt højere priser fremover, end vi har kendt. Ikke som nu, men i størrelsesordenen 120-140 kr.
4. Der meldes om rekordhøst af majs rundt omkring. Amerikanske svineproducenter kan her i efteråret fodre med majs, der koster det halve af korn i Europa - altså en afgørende konkurrencefordel. Derfor skal vi have regler og handelsmekanismer, der sikrer en hurtig udligning af markedsmæssige skævheder. Vi presser på for at få skred i EU-systemet, men det kan godt tage noget tid.

Når og hvis der kommer lige vilkår, skal de danske svineproducenter nok klare sig!

International konkurrenceevne

Planchen viser produktionsomkostningerne pr. kg kød med normale foderpriser.

Det ser fornuftigt ud, når vi sammenligner os med de øvrige europæiske lande. Ikke tilfældigvis, men på grund af mange års systematisk indsats i et værdiskabende fællesskab om avl, afprøvninger og udviklingsaktiviteter.

Antallet af grise pr. årssø stiger stadig, og på det seneste har det været glædeligt at se en markant faldende dødelighed i smågrise- og slagtesvinestaldene.

I Dansk Svineproduktion har vi én meget stor, men også realistisk ambition. Vi arbejder hårdt for at presse omkostningerne i bund og vedblivende have de laveste produktionsomkostninger i Europa.

Vore værste internationale konkurrenter: USA, Canada og Brasilien, kommer vi næppe til at matche, men kan vi være førende i Europa, så bliver vi de sidste, der lukker og slukker. Og det bliver ikke i vor tid eller vores børns tid!

Hvis vi sætter de nuværende høje foderpriser ind, kan I se, vi taber terræn til lande, som Holland og Frankrig, men feltet er tæt.

Vi har allerede en god fodereffektivitet, men vi skal videre.

Business-tjek

Business-tjek er en rådgivningsydelse fra de lokale svinekontorer, som på det varmeste kan anbefales.

Analyserne viser, at de bedste laver et overskud på tre millioner, og de ringeste har underskud. Det gælder alle driftstyper.

Spredning i resultaterne er ikke af nyere dato. Alligevel kan man undre sig over, hvordan arbejde med samme genetiske materiale kan give så forskellige resultater. Samme betingelser, samme grise, samme rente, samme staldsystemer, samme adgang til viden. Forskellen er først og fremmest **management** og handelstalant.

Desværre genkender vi spredningen på opgørelser over døde søer og foderforbrug. Demonstrationsprojektet "25 kr. ekstra pr. slagtesvin" har vist, at det ofte er helt elementære ting, der halter.

Mange har slet ikke plukket de lavthængende frugter!

Er man på dupperne, er der gode muligheder for at få et godt liv som svineproducent. Her tænker jeg i første række på økonomien, men egentlig kunne vi godt udvide det til en lidt bredere betragtning.

At være svineproducent er en pakkeløsning på godt og ondt. Mest godt og med mange sidegevinster, som vi tit glemmer at tælle med. Natur, jord, vindmøller, sjove medarbejdere og naboer, lokalsamfund og meget mere.

Selv halvgode svineproducenter har næppe meget at klage over, når de skal gøre boet op, og kun ganske få forlader erhvervet med gæld.

Men netop nu er der mange - også hamrende dygtige producenter - med akutte problemer.

Situationen for de unge

En ung svineproducent med 800 eller 1.000 søer og salg af fravænnede grise - som kun har opfyldt minimumskravet til eget jord - er helt afhængig af priserne på indkøbt foder og smågrise.

Uanset hvor dygtig han eller hun er! Lige nu redder selv 30 grise pr. årssø ikke økonomien.

For os andre, der har en del sul på kroppen og på formueopgørelsen i form af jord og egenkapital, er det svært at se på.

Her råder ingen rimelighed eller retfærdighed - kun frie markeds kræfter, som tilsyneladende slår større og større kolbøtter.

Vi ønsker frie markeds kræfter i svinesektoren, men i den aktuelle situation må vi vel på det kraftigste appellere til långiverne om at udvise tålmodighed.

Alle fremtidsudsigter peger på netop jer unge med akutte økonomiske problemer; I er noget af det mest konkurrencedygtige denne verdens svineproduktion endnu har set.

I er toptunede, professionelle og kan matche enhver af jeres konkurrenter. Som en ny Ferrari, der lige er sluppet løs i et væddeløb for veteranbiler.

Jeg er helt sikker på, at I bliver rygraden i dansk svineproduktion i fremtiden. I har evnerne til at drive store enheder effektivt - inden længe taler vi om flere tusind søer - og samtidig har I vores fællesskab som backup.

Skulle I hen ad vejen få jord og slagtesvineproduktion, så meget desto bedre.

Personligt har jeg altid været fortalere for en integreret produktion, hvor der bliver brugt færrest mulige ressourcer på at flytte smågrise og korn, og samtidig er man mindre sårbar over for udsving.

I Dansk Svineproduktion har vi for et par år siden lavet en strukturrapport, der viste, at opdræt af slagtesvin kan være præcis lige så profitabelt som sohold. Men det kræver:

- den dobbelte investering for at udnytte stordriftsfordelene,
- det kræver det dobbelte i jordtilliggende og
- det kræver en dobbelt så stor miljøtilladelse.

Svære odds for slagtesvineproduktionen, når I unge skal vælge.

Derfor er sohold og salg af smågrise det naturlige valg som startpakke for de unge, som også betragter det som et mere spændende håndværk end slagtesvineproduktion.

Og derfor er den aktuelle situation med høje foderpriser og lave smågrisepriser en akut trussel mod den generation af unge, som bærer svinesektorens fremtid.

Strukturudvikling og udviklingsmuligheder

- 140 mio. fravænningsgrise, Europas opformeringsbesætning eller hvad?

Og hvad er fremtiden for den danske svinesektor?

Ingen kan svare med sikkerhed.

Men sikkert er det, at danske avlssvin, smågrise og svinekød er et godt 'brand'.

Eksporten af levende dyr går endda så godt, at vi er ved at blive kvalt i egen succes. Her tænker jeg på de lange transporter, som har skilt vandende blandt svineproducenter og trukket overskrifter, der vil noget.

Sendefladen har ikke levnet meget plads til de gode og positive historier, som vi jo har så mange af.

Antallet af lange transporter er faldet kraftigt, og nogen melder ud, at de vil flyve dyr til Rusland.

Det ændrer ikke noget ved, at vi har en strukturel udvikling, som peger i retning af stadig stigende eksport af levende dyr.

- Nogle siger, vi skal leve af opformering og sælge sopolte rundt om i Europa.
- Andre at fremtiden ligger i salg af fravænnede grise og smågrise.

Med de 1.1 mio. dyreenheder, som svine sektoren i Danmark lægger beslag på, har vi dyreenheder nok til at lave 140 mio. 7 kg grise.

Så er vi tæt på at kunne være underleverandører af smågrise til hele det europæiske marked.

Hver især kan lave sin egen fremtidsvision - Herkules-fly i stedet for slagterier - men i Dansk Svineproduktion holder vi stædigt fast i, at vi også fremover skal satse på slagtesvin. En strategi vi mener, er den rigtige, men den kan selvfølgelig diskuteres!

Hvad der derimod ikke står til diskussion, er, at vi skal være super effektive og udnytte stordriftsfordelene, ellers bliver vi kvalt af de høje løn- og etableringsomkostninger.

Fordelen ved 2.000 søer i forhold til den traditionelle størrelse på omkring 300 - 500 søer er 30 kr. pr. smågris. Tilsvarende sparer man 30 kr. pr. slagtesvin ved at producere 30.000 i forhold til 10.000 slagtesvin.

Altså er de størrelsesøkonomiske gevinster på mindst 50 kr. pr. gris.

Fremtidens landmand

Jeg kan ikke lade være med at nævne Hans og Brian Jeppesens visioner.

De er vindere af titlen 'Fremtidens Landmand 2007' inden for svineproduktion, som landbrugsskolerne, landboudom og Landbrugsavisen har uddelt.

De vandt på en plan om 3.000 søer.

Den nuværende ejendom, som er en del af et multi-site med 1.040 søer, vil de udvide til lidt over 2.000 søer inden for 10 år og på længere sigt til 3.000 søer med opfedning af alle slagtesvin. Altså 100.000 slagtesvin.

Til slagtesvinene vil de bygge nye stalde med seks sektioner á 1.200 grise, som af hensyn til dyrevelfærden vil få 20 % ekstra plads.

"Vi vil gøre karriere, men også have tid til familie, og derfor skal bedriften op i en størrelse, så man kan have medarbejdere," lyder visionen fra de to prisvindere.

Brødrene satser på dansk arbejdskraft af hensyn til kvaliteten og en positiv konsolidering efter fem år.

Tillykke med titlen og held og lykke med fremtiden - Hans og Brian - I får en fortjent flaske champagne!

Jeg tror, I er prototypen på den nye generation, som arbejder velovervejede, planlægger langsigtet og tænker stort.

I ser muligheder og ikke begrænsninger, og det er helt afgørende for at få succes som svineproducent i fremtiden.

Men jeres projekt kræver en masse dyreenheder, og det arbejder vi i Dansk Svineproduktion hårdt på at skaffe jer.

Vi tænker mange år frem, når vi diskuterer miljø- og landbrugslovgivning med myndighederne. De besætningsstørrelser - der i dag synes at være utopi - bliver en realitet i løbet af ganske få år.

Vi mener ikke, man skal være tvunget til at flytte produktionen til Rusland, så er der nogle barrierer, vi skal have brudt ned.

Udnytte stordriftsfordelene

Vi vil have hævet loftet på de 750 DE på bedriftsniveau til 950 de, og især skal vi have mulighed for mere end 500 dyreenheder på ét CHR.nr.

Her blokerer især de veterinære bekymringer, hvis det værste skulle ske. Mund- og klovsyge eller svinepest. Men vores modelberegninger viser, at risikoen for udbrud falder med antallet af besætninger, og at de har en bedre smittebeskyttelse, så det går lige op med de øgede saneringsomkostninger pr besætning. Vi ser derfor frem til en løsning.

Vi skal videre med en hensigtsmæssig og fleksibel placering af driftsbygningerne.

Politikerne vedtaget markant skærpede afstandskrav, så en meget stor del af slagtesvineproducenterne fremover ikke kan udvikle deres produktion på den nuværende adresse.

Den slagtesvinestald med 7.200 stipladser, som Hans og Brian drømmer om, kræver nu en afstand på 950 meter til samlet bebyggelse. Tidligere var afstandskravet 478 meter. Det er en fordobling!

Noget hårdt! Når vi ikke har kendskab til klager over **lugtgener**, når afstanden til naboer lever op til kravene i den gamle vejledende norm.

Fremover er det afgørende, at myndighederne er fleksible med hensyn til placeringen. Men også at vi alle tænker bygninger ind i landskabet.

I morgen bliver det spændende at høre indlægget om alle de arkitektoniske nyskabelser i Real Dania fondens konkurrence.

Men vi har brug for holdbare visioner og ikke luftkasteller.

1.7 dyreenheder i stedet for 1.4 dyreenheder pr. hektar

Svine sektoren har præsteret en formidabel næringstofreduktion gennem effektivitetsstigninger og miljørigtig fodring.

Så hvis vandmiljøet kræver flere indgreb, må det blive det på markdriften generelt. Husdyrgødning i sig selv er ikke problemet.

Vi har stadigt sværere ved at se begrundelsen for de danske særregler om højst 1,4 dyreenheder pr. hektar. Mange har endda skrappere krav f.eks. områder med Nitratklasse I, II og III. Samtidig har VVM og miljøgodkendelser har til en vis grad udhulet harmonibegrebet.

Lige nu ser vi tre muligheder for at få myndighederne til at tillade en større produktion pr ha:

- En generel tilladelse til 170 kg N pr. DE i slagtesvineproduktionen, fordi problemerne med fosforoverskud er ved at være løst.
- Dispensation, hvis kvælstofudvaskning ikke øges - fx gennem efterafgrøder og krav om nedfældning.
- Separationsteknologien kan give en håndsrekning for dem, der har jord som den begrænsende faktor, men det vil fordyre produktionen med 8-18 kr. pr slagtesvin.

Skærpede krav til ammoniakudledning

Den nye lov for miljøgodkendelser har skærpet kravene til ammoniakfordampningen.

Og nu viser det sig oven i købet, at ammoniakbelastningen har været overvurderet.

Hovedparten af slagtesvineproducenterne vælger i dag et andet staldsystem end 'bedste stald' for at undgå hygiejneproblemer i stierne i sommerperioden.

Så et krav om 25 % i 2009 svarer reelt til 35 %. Konsekvensen er relativt dyre foderløsninger eller de tekniske løsninger til fjernelse af ammoniak fra staldene.

I forhold til EU referenceniveauet er vi helt oppe på en 42 % reduktion.

Resultatet er markant forringede vilkår for udvikling af slagtesvineproduktionen i Danmark og en miljøomkostning, som vore konkurrenter i mange andre lande ikke har.

Lige nu diskuteres om en kommune med begrundelse i krav om BAT - den såkaldt 'bedst tilgængelige teknologi' - kan stille ekstra krav. Fra landbrugets side mener vi, det er en grov overfortolkning af EU-reglerne.

Lang venteliste

Et er de markante lovmæssige opstramninger!

Endnu værre er ventetid og sagsbehandlingen i en lang række kommuner!

Kommunalreformen har katastrofalt nok resulteret i store forsinkelser med et halvt års ventetid i gennemsnit, før sagsbehandlingen overhovedet går i gang. Det er ikke rimelig borgerbetjening.

Sagsbehandlingstiden er alt, alt for lang med 700 – 800 uafklarede sager i systemet. Mildt sagt en utilfredsstillende situation for et dynamisk erhverv som svine-sektoren!

Tempoet skal speedes op, og sagsbehandlingen smidiggøres:

- Ændringer af det tekniske anlæg og ikke-markante bygningsmæssige ændringer bør ikke medføre unødvendige krav om miljøgodkendelse. F.eks opførelse af gyllebeholdere og udleveringsrum uden en samtidig udvidelse af husdyrholdet. Her har vi behov for en udvidet eksempel-liste.
- IT-ansøgningssystemet har ikke fungeret ordentligt. Nu er der færre fejl, men dog en urimelig situation for os og vore rådgivere.
- Kommunerne bør lynhurtigt sikre, at ansøgningerne generelt set er fuldt oplyste. Miljøkravene stilles fra det tidspunkt, hvor kommunen har modtaget en tilstrækkelig oplyst ansøgning. Så nogen kan uforvarende ryge ind i kravet om 20 pct. reduktion af ammoniakemissionen selv om de allerede har søgt..

Kommunernes politik

Kommuner, der arbejder på eget administrationsgrundlag og stiller skærpede krav end fastlagt med loven, må stoppes! Vi har efterhånden hørt en hel del groteske historier.

Overliggeren bliver nogle steder sat så højt, at udviklingen går i stå!

Det kan undre, når landbruget er det mest betydende erhverv i en række landkommuner. Det rammer ikke bare landmændene, men de lokale håndværkere og staldindustrien.

Vi kan godt savne borgmestre med lidt mod og mandshjerte.

I Tyskland har etableringen af et dansk anlæg givet lokale dønninger og skal behandles politisk. Den lokale borgmester siger på forhånd beroligende, "at selv under dårlige omstændigheder vil det kun tage nogle få dage at udbringe gyllen".

Han fortsætter: "Vi bor på landet, men folk brokker sig over, at de kan komme til at køre over nogle hestepærer med deres cykel. Vi bor altså ikke på Alexanderplatz midt i Berlin."

Se det er en borgmester uden uld i mund!

Dyrevelfærd og DANISH produktstandard

Nu er startskuddet gået for den nye kvalitetssikringsordning DANISH produktstandard. Den betyder, at alle danske svinebesætninger fremover skal have et tilsyn hvert tredje år.

Fra Dansk Svineproduktion har vi sendt brev ud om ordningen, og vi samler op på de tilbagemeldinger, vi får. Det er DLBR – certifikation i Skejby, der administrerer ordningen, og selve besøgene gennemføres af de lokale svinerådgivningskontorer.

Så det vil være kompetente folk, der kommer på besøg, og vi håber og forventer, at I alle vil tage godt imod dem.

Initiativet bakkes op af alle – Danish Crown, Tican, de private slagterier, eksportørerne af levende dyr m.fl.

Formålet er jo i sidste ende at skabe goodwill – i kraft af bedre dyrevelfærd – i det danske samfund, og samtidig er ordningen helt nødvendig for at få adgang til det tyske marked.

Vi vil naturligvis argumentere for, at DANISH kontrollen kan erstatte en hel del af de offentlige kontrolbesøg.

Fx skal 5% dyrevelfærdskontrollen ned på de 2%, som er EU-normen.

Udgangspunktet er "ganske enkelt" at dokumentere, at alle besætninger lever op til dansk lovgivning.

Inden for dyrevelfærd vil fokus især være:

- pladskrav er overholdt, og beskæftigelses- og rodematerialer er på plads
- skuldersår og halebid er forebygget
- sygestier indrettet og udnyttet

Alle andelshavere i Danish Crown og Tican er automatisk med i ordningen, mens øvrige svineproducenter aktivt skal bekræfte deres deltagelse ved skriftligt samtykke.

Godkendte producenter af Englandsgrise, Økologiske- eller Frilandsgrise er automatisk godkendt i DANISH-ordningen og får ingen yderligere kontrolbesøg.

Erfaringerne herfra er gode. Efter lidt begyndervanskeligheder vænner landmændene sig til ordningen og betragter besøgene, som det de er – et kvalitetstjek af besætningen, som giver ro i sindet.

Ud fra de første besøg i DANISH kontrollen, ser det ud til, at langt de fleste klarer gennemgangen. En del skal fremsende dokumentation for manglende papirer og registreringer, og enkelte skal have genbesøg på grund af væsentlige mangler.

Godkendelse i DANISH ordningen fremgår af SUS – databasen.

Udgiften afholdes af Svineafgiftsfonden. Godkendes besætningen ikke ved første besøg, skal ejeren selv betale for den opfølgende auditering. Hvis man ikke opnår godkendelse ved opfølgningsbesøget, pålægges en bod, indtil ejeren har anmodet om endnu en opfølgningsaudit, og manglerne er bragt i orden.

Vi er ikke specielt glade for at håndhæve bodsystemet, men skal ordningen have troværdighed, er det nødvendigt med konsekvens og sanktioner. Men det skulle helst blot være undtagelsen og ikke reglen.

Skal vi eller myndighederne?

Hvordan kan I så finde på at lave en ordning som DANISH og gå myndighedernes ærinde?

Sådan er der sikkert nogen, der sidder og tænker!

Da det er vigtigt, at vi får en bred accept af DANISH produktstandard, vil jeg bruge lidt tid på at ridse problemstillingen op.

Myndigheder, politikere og dyreværnsorganisationer har altid haft et vågent øje til svine-sektoren, og 2007 er bestemt ingen undtagelse.

Transport, skuldersår og dødelighed har givet svine-sektoren sin del af offentlighedens opmærksomhed.

Op hver gang reagerer politikere:

1. Folketinget har pålagt Justitsministeriet at komme med et lovforslag om mængden af beskæftigelses- og rodematerialer (halm) til slagtesvin – som det første og eneste sted i verden!
2. Folketinget har bedt Justitsministeriet komme med en indstilling vedrørende løsning af problemerne med skuldersår.
3. Folketinget har pålagt Fødevarestyrelsen at indføre en egenkontrolordning vedr. dyrevelfærd i svine- og kvægbesætninger.
4. Folketinget har pålagt Justitsministeren at skærpe regler og tilsyn med transport. Fx anses søer ikke for egnede til transport i mere end otte timer. Derfor har vi fået en klippekortsordning for transportører.

Samtidig har vi fået Krydsoverensstemmelsesreglerne. KO eller Knock – Out som nogen kalder det. Overhold reglerne - herunder 28 dyrevelfærdskrav - eller du får et træk i støtten.

Love og paragraffer, særregler og bureaukrati. Kontrollanteri og papirusseri!

Dyrevelfærd og image

Lige nu har vi ikke de store "plusser" på imagekontoen.

Heldigvis ved politikerne også, at vores sektor er meget vigtig for dansk økonomi, og at det er regeringens officielle politik, at svinesektoren fortsat skal kunne udvikle sig. Ellers kunne de hurtigt lukke den med særregler.

Ingen betvivler, at vi i svinesektoren har meget at være stolte af. Den danske svinesektor er internationalt førende, både når det gælder miljø, effektiv produktion, eksport, kvalitet, fødevarerikkerhed og dyrevelfærd.

Men - politikerne har kun én mulighed i en presset interviewsituation – de forlanger opstramninger.

Og vi ved, at opstramningerne ofte rammer tilfældigt og uden faglig begrundelse.

Samtidig er frustrationen over at blive klandret og hængt ud med rette stor blandt mange svineproducenter. Vi er trætte af at blive hængt til tørre aften efter aften på TV.

For alle os, der kæmper for at leve op til alle reglerne, gør den slags ekstra ondt.

Derfor er vi i DSP - og de øvrige landbrugsorganisationer – indstillet på at tage ansvar.

Vi har stor vilje til at se fremad, og vi mener, der er bred opbakning til, at det skal have konsekvenser for de landmænd, der ikke spiller efter reglerne. Vi skal hjælpe hinanden til at overholde reglerne eller til at forstå, når man ikke længere skal drive svineproduktion.

Lov er lov, og lov skal holdes. Er det en tåbelig lov, må vi kæmpe for at få den ændret, men vi kan ikke køre efter vore egne regler.

Det er baggrunden for at sætte DANISH produktstandard i værk. I stedet for at vi hopper fra tue til tue og løser enkeltssager som skulderyr, sododelig, transportregler, kommer vi forhåbentlig hele palletten rundt og kommer myndighederne i forkøbet.

Åbent landbrug

Vi har ikke kun imageproblemer over hele linien.

Åbent landbrug er fx en stor succes:

- 64 gårde med 821 besøgende - pr. sted.
- 52.600 totalt
- og en fremgang på over 13 pct.

Billederne fra sobesætningen Tilsbæk med 1.600 besøgende taler for sig selv.

Jeg kan kun opfordre alle til at være med, og jeg skulle hilse og sige, at slagtesvineproducenter også kan være med. For byboer og lokalbefolkning vil oplevelsen være stor.

Faktisk var det en slagtesvinebesætning blandt de 25 svinegårde, der var topscorer med 2100 besøgende.

Når vi nu er i gang med at fremhæve folk i egne rækker, synes jeg også, det er fantastisk godt gået af de regionale vindere af Landbrugets Bedste arbejdsplads 2007. 10 ud af 11 er svinebesætninger.

Det er flot inspiration for os andre, men også som et signal om, at svinesektoren tilbyder attraktive og spændende arbejdspladser.

Dansk Svineproduktions budget og strategi

Dansk Svineproduktion er dannet af tre basisorganisationer: Danske Slagterier, Dansk Landbrug og Landsforeningen af Danske Svineproducenter.

Hovedformålet med Dansk Svineproduktion er at løse opgaver indenfor forskning, udvikling og strategi. Samtidig kæmper vi for at holde svineproducenterne i live. Økonomisk og politisk.

Dansk Svineproduktion har den overordnede målsætning:

- at skabe øget samfundsaccept - og her vejer miljø og dyrevelfærd tungt
- at sikre konkurrenceevnen i fremtiden, dvs. en effektiv produktion. Ingen tvivl om, at vi i DSP fortsat vil prioritere avl, fodring, reproduktion og sundhed meget højt, og vi vil også udnytte bioteknologien på en ordentlig og forsvarlig måde
- at sikre en høj kvalitet af avlsdyr, smågrise, slagtesvin og svinebør og dermed skabe markedsadgang.

I Dansk Svineproduktion har vi mere end 100 faglige projekter kørende, og vi laver hvert år en hård prioritering af de nye faglige projekter, vi sætter i værk.

I den skriftlige årsberetning kan I læse om alle de mange spændende projekter.

Vi bruger rundt regnet 4 kr. pr gris og har for budgetåret 2007/2008 et nettobudget på 98,3 mio. kr. samt 6.0 mio. kr. til DANISH produktstandard.

Hovedbidraget kommer fra de fælles midler i Svineafgiftsfonden og promilleafgiftsfonden.

Men sidste år indførte vi en afgift på omsætningen af avlsdyr og sæd, som i øjeblikket indbringer knap 15 mio. kr. Det betyder, at både danske og ikke mindst udenlandske brugere af gener fra DANAVL fremover bidrager til udviklingsarbejdet.

Når vi fastlægger avlsmålene, skal vi se 5-10 år ud i fremtiden og pejle os ind på forventningerne og kravene til fremtidens gris.

Alle soholdere vil gerne have en so, der er holdbar og nem at passe, så den fx ikke så let får skulderyr.

Alle soholdere vil også gerne have den ekstra gris pr kuld hvert tredje år, som vi får nu.

Dilemmaet er det enkle, at jo mere man avler for det ene, desto mindre avler man for det andet.

Hovedprincippet er at fastlægge avlsmålene, så man totalt set opnår størst mulig økonomisk gevinst pr. produceret slagtesvin. Det har vi fastholdt, frem for at lave en "politisk" beslutning og lægge mindre vægt på antallet af pattegrise.

Management og produktionssystemer må så indrette sig herefter, selvom det godt kan medføre en del udfordringer for den enkelte svineproducent.

30 grise pr. årssø er snart hverdag, men også en økonomisk nødvendighed.

Dyrevelfærd vil være et tema mange år endnu. Vi må også ærligt erkende, at god dyrevelfærd ikke i sig selv forringer økonomien i svineproduktionen – tværtimod.

Kravet om løsgående drægtige søer har voldt mange af os problemer hen ad vejen, men i dag har vi brugbare systemer med stor produktionssikkerhed.

Vi arbejder videre med dyrevelfærd i DSP regi. Og med alt hvad man kan henregne til dyrevelfærd med hensyn til sundhed, udvikling af staldsystemer bruger vi 25 mio. kr. Det er over en fjerdedel af vores budget.

De specifikke projekter vedrørende dyrevelfærd er:

- LG5, Avl for øget overlevelse og livskraft hos smågrisene
- Avl for holdbarhed hos søer, dvs. et øget kuldantal

- Reduceret dødelighed og forbedring af søer og poltes holdbarhed. (Det er nok i vid udstrækning introduktionen af de unge søer, der er et af vores væsentligste problemer, når vi snakker sodødelighed)
- **Skulderyr**
- Mæthedsfremmende fodring
- **Halebid** – her er ventilationen helt afgørende.
- Løsgående diegivende søer. Det har desværre lidt lange udsigter, inden vi får et fagligt gennembrud, men vi har et ihærdigt og tæt samarbejde med Foulum om at finde en løsning.

Med hensyn til staldindretning og fremtidens produktionssystemer har vi planlagt en større faglig udredning næste år.

Vi skal ganske enkelt være forberedte på den rivende strukturudvikling og have nogle rimelige bud på fremtidens produktionssystemer, og hvordan man driver dem.

Jeg kan love jer, at vi bakker 100 pct. op og støtter forskningen og udviklingen med hensyn til miljøteknologi, selvom der er langt igen.

I det hele taget kan jeg love jer, at vi til stadighed vil skærpe vores indsats i Dansk Svineproduktion, så den bliver til størst mulig fordel for de danske svineproducenter.

Ansvarer er ikke blevet mindre af, at de tre basisorganisationerne netop er blevet enige om at styrke DSPs profil og funktion.

Det går i korte træk ud på:

- DSP etableres som en selvstændig organisation med selvstændig økonomi. Alle DSP's ca. 140 medarbejdere virksomhedsoverdrages til det nye DSP fra Danske Slagterier/DMA og Dansk Landbrugsrådgivning, Landscenteret.
- Direktøren vil fremover kun referere til DSP- bestyrelsen. Men skal sikre koordinationen på tværs.
- Ny sammensætning af DSP's bestyrelse. Fremover sammensættes bestyrelsen af tre repræsentanter for hver af de tre basisorganisationer. Derudover vælges der som hidtil tre bestyrelsesmedlemmer fra de lokale svinerådgivningskontorer. Men der bliver ikke længere fritvalgte her på årsmødet.
- Der oprettes et formandskab på fire personer, hvor alle tre basisorganisationer er repræsenteret.

Det betyder, at DSP kan arbejde endnu mere fokuseret og endnu bedre varetage svineproducenternes interesser. Vi kan nok agere lidt hurtigere især på politiske udmeldinger.

Jeg betragter det som en tillids erklæring fra basisorganisationerne, og som et udtryk for at alle tre parter opfatter Dansk Svineproduktion, som et vigtigt fælles forum til at stemme holdninger af både politisk og fagligt.

Og selv om vi får større selvstændighed, ændrer det ikke ved, at vi fortsat skal optimere og samarbejde i hele kæden fra jord til bord. Vi vil også fortsat have et tæt samarbejde med Dansk Landbrugsrådgivning.

Tak for i år

Vi vil sørge for, at vi har de nødvendige kort på hånden for at klare den fremtidige konkurrence, og allerede nu står vi med nogle stærke kort.

- Vi har verdens bedste avlsdyr med kontrolleret sundhedsstatus
- I form af Dansk Svineproduktion har vi en stærk udviklingsafdeling og et tæt samarbejde med de offentlige forskningsinstitutioner.
- Vi har velluddannede og ansvarsbevidste driftsledere og medarbejdere.
- Vi har dygtige rådgivere og kompetente firmaer omkring os.

Det er et super system, hvor vi har uddelegeret en stor del af bøvlet omkring afsætning af slagtesvin og smågrise, indkøb af foder og avlsdyr, finansiering mv.

Vi bliver misundt for disse fortrin i mange lande. Og ikke mindst de svineproducenter, der er med i projekter i Østeuropa, kan ikke genkende hertil.

Alt det udenoms-værk stjæler en stor del af ledelseskraften andre steder, hvor vi kan koncentrere os om at udvikle bedriften og skabe høj effektivitet og god **management** i staldene.

Overordnet set kan vi være meget stolte af det, vi sammen har nået, og vi tåler ikke kun sammenligning med al anden betydelig svineproduktion, når vi snakker produktivitet, men også når vi taler dyrevelfærd og miljø.

Fra Dansk Svineproduktions side vil vi gerne sige tak for den store opbakning fra svineproducenterne og en særlig tak til medarbejdere og samarbejdspartnerne.

Tak til alle for endnu et spændende og udfordrende år!